

Suojellaan Lapsia, Protect Children ry  
Lausunto Oikeusministeriölle

## **Lapset ja nuoret ihmiskaupan uhreina sekä ihmiskaupan uhrien lapset, Ihmiskaupan vastaisen toimintaohjelman 2021 – 2023 päivittämiseen liittyvä kuulemistilaisuus 10/06/2025**

### **Taustaa**

Suojellaan Lapsia ry. on kansainvälisesti arvostettu toimija ja ainoa järjestö Suomessa, joka keskittyy yksinomaan ja ainoastaan lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisyyn ja korjaavaan työhön. Kaikki työmme perustuu tutkimukseen kattaen uhrien ja perheiden tukemisen sekä laajan ennaltaehkäisevän työn ja materiaalin tuoton niin lapsille, perheille kuin ammattilaisille. Teemme myös vahvaa vaikuttamistyötä sekä tutkimusta lapsiin kohdistuvia seksuaalirikoksia tekevistä henkilöistä ja heille sopivista interventiosta.

### **Lapsiin ja nuoriin kohdistuva ihmiskauppa, seksuaalirikokset ja nuoriso- ja jengirikollisuuteen liittyvät väkivaltarikokset - tilannekuva ja viimeaikainen kehitys?**

Rikolliset hyödyntävät kaikissa edellä mainituissa rikoksissa vahvasti teknologiaa osana rikoksia. Uusimman tutkimuksen mukaan yli 300 miljoonaa lasta joutuu vuosittain verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan kohteeksi ([Childlight, 2024](#)). Uusimpien tutkimustuloksien mukaan verkkovälitteiset seksuaalirikokset ovat lapsille ja nuorille yhtä vahingollisia tai jopa vahingollisempia kuin yksittäiset kontaktirikokset. Seksuaalirikoksen aikana otetut digitaaliset kuvatallenteet ja videot seksuaaliväkivallasta (child sexual abuse material, CSAM) tai pelko niiden mahdollisesta olemassaolosta ja hallitsemattomasta leviämisestä aiheuttavat pitkäkestoisia vakavia oireita kuten esimerkiksi voimakasta pelkoa, ahdistusta, masennusta ja paniikkioireilua. Verkkovälitteiset seksuaalirikosten on todettu olevan yhteydessä myös toistuvaan uhriutumiseen. Molemmat edellä mainitut tuovat merkittäviä erityishaasteita lasten ja nuorten toipumiselle.

Suojellaan Lapsia ry. on kerännyt yli 100 000 vastausta lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavan kuvamateriaalin käyttäjiltä yli 21 kielellä. Yhdistyksen asiantuntijat ovat [analysoineet](#) lähes 3 miljoonaa yksittäistä kuvaa ja videota lapsiin kohdistuvasta seksuaaliväkivallasta ja seksuaalirikoksista. Suojellaan Lapsia ry:n erityisasiantuntijoilla on valitettavan [ajankohtainen näkemys nykytilanteesta ja sen huolestuttavasta kehityksestä](#). Haluammekin painottaa, että lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistava kuvamateriaali ja siihen liittyvät rikokset tuleekin määritellä ja ymmärtää osana laajempaa lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa ihmiskaupparikollisuutta.

Rikollisten jakaessa ja myydessä CSA materiaalia he eivät pelkästään syyllisty laittoman kuvamateriaalin levittämiseen, vaan tekijät hyödyntävät laitonta kuvamateriaalia uhrien painostamiseen, kiristämiseen ja pakottamiseen seksuaalisiin tekoihin tai muihin väkivaltarikoksiin. Rikolliset hyödyntävät laitonta CSA materiaalia myös merkittävässä osin taloudellisen hyödyn saamiseksi sekä osin puhtaasti kaupallisiin tarkoituksiin. Näistä syistä koemme, että CSA materiaaliin liittyvät levittämisrikokset tulisi luokitella osaksi ihmiskaupparikoksia.

Suojellaan Lapsia ry:n valittiin erityisasiantuntijarooliin, EUROPOLin tutkimus ja kehitys (Research and Development, AGRD) ohjausryhmän jäseneksi. Yhdistyksen toiminnanjohtaja Nina Vaaranen-Valkonen toimii Interpolin Special Group Crimes Against Children (SGCAC) uhreihin ja tekijöihin keskittyvän alatyöryhmän puheenjohtajana. Edellä mainitut roolit tarjoavat yhdistykselle valitettavan ajankohtaisen tiedon lapsiin kohdistuvista verkkovälitteisistä seksuaalirikoksista ja ihmiskaupasta seksuaalisiin tarkoituksiin. Yhdistys on todistanut äärimmäisen vakavia, pääasiassa nuorten henkilöiden tekemiä väkivallan ja seksuaaliväkivallan tekoja ja rikollisten verkostoitumista lasten suosimilla verkko- ja sosiaalisen median alustoilla. Näissä The COM-groups ja 764 nimellä toimivissa väkivaltaisissa verkkoryhmissä käytetään CSA materiaalia myös kaupallisiin tarkoituksiin. Yhdistyksen toiminnanjohtaja Vaaranen-Valkonen toimii myös kansallisesti ja kansainvälisesti erityisasiantuntijana ja psykoterapeuttina edellä mainittujen väkivaltaisten verkkoryhmien osalta ja hoitaa psykoterapeuttina näiden äärimmäistä sadistista väkivaltaa tekevien verkkoryhmien uhreja sekä seksuaaliväkivallan ja ihmiskaupparikosten uhriksi joutuneita nuoria ja nuoria aikuisia. Suojellaan Lapsia ry. on maailmalla arvostettu erityisasiantuntija niin CSAM rikollisten hoidon kehittämisessä (ReDirection omahoito-ohjelma) sekä erityisesti seksuaaliväkivaltaa kokeneiden uhrien ja heidän perheidensä hoidossa. Yhdistyksen asiantuntijat tekevät vahvaa yhteistyötä FBI:n, EUROPOLin, Interpolin, sekä Suomen Keskusrikospoliisin ja Suomen poliisiviranomaisten kanssa tekijöiden oikeuteen saattamiseksi sekä uhrien ja heidän perheidensä hoidon ja palveluiden vahvistamiseksi. Kaikki työmme perustuu tutkimukseen ja vahvaan evidence based -tutkimusnäyttöön.

## Millaisia haasteita Suojellaan Lapsia ry:n erityisasiantutijat näkevät lapsiin ja nuoriin kohdistuvan ihmiskaupan vastaisessa työssä tällä hetkellä?

Teknologian merkittävä ja äärimmäisen nopea kehitys on muuttanut lapsiin ja nuoriin kohdistuvia seksuaalirikoksiin liittyvää ihmiskaupparikollisuutta. Euroopan ja myös Suomen palvelu- ja viranomaisjärjestelmien hajanaisuus asettaa merkittäviä haasteita erityisesti verkkovälitteisen lapsiin ja nuoriin kohdistuvan ihmiskaupan torjumiseen sekä uhrien hoitopolkuihin. Verkkovälitteistä lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa ei ilmiönä vielä ymmärretä yhtä vakavana seksuaalirikoksena kuin kontaktirikoksia. Sitä ei myöskään usein liitetä osaksi ihmiskaupparikollisuutta.

Perinteiset kansalliset ja kansainväliset poliisitutkinnan rakenteet, jotka keskittyvät tiettyihin rikostyyppeihin, eivät enää vastaa teknologian mukanaan tuomiin haasteisiin tai nykytilanteen vaatimuksiin. Myös viranomaisten ja moniammatillisten tiimien välistä yhteistyötä on kehitettävä ja tehostettava. Hyvä esimerkki kehityksestä on EUROPOLin vuonna 2025 kokoama kansainvälinen viranomaistyöryhmä, joka keskittyy väkivaltaisiin verkkoryhmiin ("The Com ja 764") sekä väkivaltarikosten tutkimiseen ja torjuntaan. Ryhmä paransi tiedonvaihtoa ja yhteistyötä terrorismirikoksia sekä lapsiin kohdistuvia seksuaalirikoksia tutkivien poliisien välillä, minkä seurauksena rikoksentehtyjä saatiin pidätettyä ja uhreja pelastettua.

## Miten lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa ihmiskauppaa voidaan ennaltaehkäistä nykyistä tehokkaammin?

Tutkittu tieto ja tutkimus auttaa toimimaan. Lapsiin kohdistuvan verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan ja ihmiskaupan ennaltaehkäisemiseksi tarvitsemme lisää tietoa rikoksen tekijöistä. Tietoa mitkä tekijät edistävät ja toisaalta estävät rikoksia. Tarvitsemme laajasti kokonaisvaltaista tietoa niin rikoksen

uhreilta, heidän perheiltään ja läheisiltään rikoksen tekijöitä unohtamatta. Meidän tulee tutkia, arvioida ja kehittää tekijöille matalan kynnyksen kustannustehokkaita ja toimivia interventioita kuten ReDirection omahoito-ohjelma henkilöille, jotka käyttävät ja levittävät lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaa kuva ja videomateriaalia. Suojellaan Lapsia ry:n ReDirection omahoito-ohjelma valittiin yhdeksi maailman lupaavimmaksi lapsiin kohdistuvia seksuaalirikoksia ennaltaehkäiseväksi ohjelmaksi, joka arvioidaan perusteellisesti sen vaikuttavuuden osalta. Kanadalaisen, The Royal yliopiston arviointitutkimus ja datan keruu jatkuu vuoden 2025 joulukuun loppuun asti.

## Miten ihmiskaupan uhriksi joutuneita lapsia ja nuoria voitaisiin tavoittaa ja tunnistaa sekä auttaa nykyistä paremmin? Miten palveluohjausta voitaisiin parantaa?

Suojellaan Lapsia ry:n toiminnanjohtaja, Vaaranen-Valkonen toimii myös työnsä ohella vaativan lääkinällisen kuntoutuksen psykoterapeuttina ja hoitaa ensisijaisesti teknologiavälitteisten seksuaalirikosten uhriksi joutuneita niin ihmiskaupan uhreja, kuin The Com ja 764-väkivaltaverkoston uhreja ja heidän perheitään. Käytännön ruohonjuuritason työ tarjoaa yhdistykselle syvää tietoa uhriksi joutuneiden lasten ja nuorten tunnistamiseen sekä palveluohjauksen kehittämiseksi, erityisesti lapsiin kohdistuvien verkkovälitteisten seksuaalirikosten ja ihmiskaupparikosten ennaltaehkäisemiseksi.

Ihmiskaupparikokset, erityisesti lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa sisältävät rikokset ja muut äärimmäistä väkivaltaa sisältävät rikokset ovat vahvasti piilorikollisuutta ja valitettavasti mitään yksinkertaista menetelmää uhrien tavoittamiseksi ja tunnistamiseksi ei ole. Tarvitaankin kokonaisvaltaista tutkimukseen pohjautuvia toimia sekä kattavaa ammattilaisten ja viranomaisten koulutusta aiheesta. Suojellaan Lapsia ry:n asiantuntijat kouluttavat aiheesta osana uusia kansallisia projekteja.

Suojellaan Lapsia ry:n asiantuntijat painottavat, että uhrien oikeudet eivät valitettavasti edelleenkaan toteudu oikeusjärjestelmässämme. Poliisin esitutkinnassa ja siinä kerätyssä todistusaineistossa sekä erityisesti oikeusjärjestelmässämme ei tunnisteta riittävästi uhrin kokemaa henkistä painostusta, kiristämistä ja pakottamista. Uhrin toiminta näissä subjektiivisesti uhrin henkeä uhkaavissa kokemuksissa on selviytymistä ylläpitävää. Uhrin kokiessa neuvottomuutta ja pelkoa hän usein tukeutuu ja myötäilee rikoksen tekijää ja toimii tekijän neuvojen ja mielipiteiden ohjaamana. Uhri on usein hämmentynyt ja toimintakyvytön tai selviytyy käyttäytymällä alistuvasti, miellyttämällä sekä suostumalla tekoihin ilman vastustusta, mikä toimii usein tutkinnassa näyttönä uhria vastaan.

Todistusaineistossa ja erityisesti verkkovälitteisessä viestinnässä tämä luonnollinen ja vakavan väkivallan uhkaan ja traumaan liittyvä selviytymiskäyttäytyminen toimii valitettavasti näyttönä uhria vastaan ja pahimmillaan lyhentää ihmiskauppatuomioita. Tämä johtaa pahimmillaan tilanteeseen, missä tekijöitä ei aseteta syytteeseen puutteellisen näytön vuoksi tai siihen, että annetut tuomiot eivät vastaa millään tasolla rikoksen vakavuutta.

Suojellaan Lapsia ry:n erityisasiantuntijat korostavat, että moniammatillinen koulutus edistää ihmiskaupan uhrien palveluohjausta. Lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ja riiston tilanteisiin kietoutuu uhrin näkökulmasta monimutkaisia ja usein sekavalta tuntuja kokemuksia, mitkä vaativat erityisosaamista ja ilmiön ja uhrin hoitoon perehtyneitä kokeneita ammattilaisia ja psykoterapeutteja.

## Millaisia toimia tarvitaan rikosvastuun tehokkaaksi toteutumiseksi lapsiin ja nuoriin kohdistuvissa ihmiskaupparikosasioissa?

Suojellaan Lapsia ry:n asiantuntijat painottavat, että nykyiset kansainväliset ja EU:n oikeudelliset kehykset eivät ole riittävän kattavia torjumaan tehokkaasti lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa ihmiskauppaa, verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan ja 764-väkivaltaverkostojen kaltaisia ihmiskaupparikosten nykymuotoja. Määritelmiä on kehitettävä huomioimaan rikosten ei pelkästään fyysiset muodot vaan myös lasten ja nuorten osalta verkkokrytointi, seksuaaliväkivallan livestreamaus-rikkokset sekä laittoman seksuaaliväkivaltaa todistavan kuvamateriaalin tuottamiseen ja levittämiseen liittyvät rikokset.

Myös teknologiayritysten käyttämä ja yhä lisääntyvä päästä päähän -salaus teknologia mahdollistaa, etteivät yritykset pysty havaitsemaan ja poistamaan laitonta kuvamateriaalia alustoillaan. Lisäksi erittäin realistiset AI teknologiaa hyödyntämällä tuotetut laittomat kuvat ja videot hämärtävät oikeudellisia rajoja ja pahimmillaan hyödyntävät eri maiden lainsäädännön porsaanreikiä.

Tietoon pohjautuvat interventiot auttavat rikosten torjunnassa, Suojellaan Lapsia ry. on kerännyt yli 100 000 vastausta vapaana verkossa toimivilta lapsiin kohdistuvia seksuaalirikoksia tekeviltä henkilöiltä, jotka käyttävät lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaa kuvamateriaalia. Dataa analysoidaan ja tieteellisiä [artikkeleita](#) julkaistaan.

Britannian Sisäasiainministeriö sekä säätelyelin Ofcom ovat tilanneet Suojellaan Lapsia ry:ltä tutkimusta sekä rikosten torjumiseksi uudella varoitusviesteihin liittyvällä tutkimuksella sekä rikosentekijöiden käyttämästä teknologiasta rikosten torjumiseksi ([TMAT-projekti](#)). Molemmat tutkimusprojektit ovat käynnistyneet vuoden 2025 keväällä.

Kehittyvien teknologioiden myötä on äärimmäisen tärkeää tunnistaa ja torjua niiden vaikutus lapsiin ja nuoriin kohdistuvaan ihmiskauppaan ja seksuaaliväkivaltarikoksiin. Suojellaan Lapsia ry:n asiantuntijat painottavat, että laitonta kuvamateriaalia ja ihmiskauppaa ei voida enää pitää toisistaan erillisinä ilmiöinä. Teknologian kehitys ja CSA materiaaliin liittyvät rikokset, sen yleistyvä luonne ja teot, joissa lapsia houkutellessaan ottamaan itsestään ja jakamaan verkossa alastonkuvia ja videoita, kuuluvat selkeästi ihmiskaupan piiriin.

Valtioiden kieltäytyessä tunnustamasta yhteyksiä ja uusia kehityssuuntia, ne laiminlyövät uhrien suojelun epäinhimilliseltä ja halventavalta kohtelulta. Samalla valtiot laiminlyövät konkreettisemmat velvoitteensa puuttua laajasti lapsiin ja nuoriin kohdistuviin seksuaaliväkivalta ja ihmiskaupparikoksiin. Nykyisen lainsäädännön tavoitteena tulee huomioida jatkuvasti kehittyvät rikosten tekotavat. Teknologiaan vahvasti liittyvä lapsiin ja nuoriin kohdistuva seksuaalirikollisuus ja seksuaaliväkivaltaan liittyvät ihmiskaupparikokset eivät noudata maiden rajoja, mikä edellyttää tulevaisuudessa yhdenmukaistettuja ja kestäviä lakeja kaikissa Euroopan valtioissa.